

Hniezdo dropa našli po 12 rokoch, bojuje o prežitie

Tlačová správa

Bratislava, 8. september 2022

Drop veľký je najväčší lietajúci európsky vtáčí druh. Na Slovensku bol kedysi bežný, dnes patrí medzi naše najviac ohrozené druhy – pravidelne sa vyskytuje už len na jedinej lokalite, na hraniciach Slovenska, Rakúska a Maďarska. Hniezdenie je mimoriadne vzácné, iba v počte niekoľkých párov. Tento rok sa tu podarilo prvýkrát po 12 rokoch nájsť hniezdo. Dropy sa pred jeseňou a zimou na hranici troch krajín zoskupujú do krdľov, môže ich tu zimovať aj 500. V minulých rokoch sa významné počty zdržiavali práve na území Slovenska. Potrebujú dostatok potravy a kľud.

„Na základe monitoringu predpokladáme, že tento rok hniezdilo v Chránenom vtáčom území (CHVÚ) Sysľovské polia 2 – 5 slipek dropa veľkého. V jednom prípade sa nám, prvýkrát po 12 rokoch, podarilo dohľadať v máji aj hniezdo, z čoho máme mimoriadnu radosť. V spolupráci s užívateľom určili príslušné orgány taký režim hospodárenia, aby bolo vylúčené vyrušovanie a drop mohol vyhniesť,“ hovorí Jozef Ridzoň zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife.

„Dropy hniezdili nepochybne aj vďaka tomu, že ľudia viac rešpektujú pravidlá na ochranu prírody v tejto oblasti, napríklad zákaz vstupu do tých častí, kde je dôležité zabezpečiť pre hniezdiace a zimujúce vtáctvo pokoj. V prípade dropa je to jeden z kľúčových faktorov pre jeho prežitie. V roku 2020 bol pre obmedzenia v súvislosti s pandemickou situáciou na územie tak extrémny tlak a návštevnosť natoľko vysoká, že nezahniezdila ani jedna sliepka. Keďže ide o jedinú známu hniezdnu lokalitu, drop teda v roku 2020 na Slovensku nehniezdil vôbec,“ hovorí Radovan Michalka zo Štátnej ochrany prírody SR.

„Mnohí ľudia sú prekvapení, že dropy sa pri Bratislave vyskytujú, ide z prevažnej časti o intenzívne obrábané polia. Vedecké práce hovoria o tom, že na pohyb mechanizmov (traktory, kombajny a pod.) si vedú dropy zvyknúť a vzdávajú sa od nich pokojne, ľudia v kabínkach im neprekážajú. Naopak, ak ide o peších návštevníkov, bicyklistov, korčuliarov a podobne, dropy sú znepokojené a odlietajú.“ informuje Jozef Chavko z Ochrany dravcov na Slovensku (RPS).

„V súčasnom období sa dropy zoskupujú do krdľov, v spolupráci s kolegami z Maďarska a Rakúska realizujeme monitoring zimujúcej populácie v oblasti trojhraničia. Zásadné bude zabezpečiť dropom kľud aj v chladných dňoch, kedy nachádzajú menej potravy a potrebujú energiu na prežitie. Prelety v dôsledku vyrušenia by ich mohli príliš vyčerpať. S podporou Európskej únie aktuálne prebieha projekt LIFE Steppe on border. Vďaka nemu sa v CHVÚ Sysľovské polia premení viac ako 112 hektárov intenzívne obrábanej pôdy na pestré trávne porasty, tie zlepšia dostupnosť potravy aj pre dropa,“ hovorí Ridzoň.

„Po roku 2010 nebolo na Slovensku potvrdené úspešné hniezdenie dropa veľkého. Až v roku 2021 boli pozorované vyvedené nelietajúce mláďatá. Ešte v roku 1956 pritom u nás žilo 1165 dropov. Cieľom projektu LIFE Steppe on border je zachrániť dropa pred vyhynutím, zamedziť strate poslednej hniezdnej populácie, ktorú na Slovensku máme. Osobitný význam majú aktivity zamerané na zosúladenie záujmov ochrany prírody a miestnych obyvateľov, napríklad určenie trasy cyklochodníka, vybudovanie nových prvkov na oddych a edukáciu, či zlepšenie značenia územia,“ uzatvára Chavko.

Kontakt:

Jozef Chavko, Ochrana dravcov na Slovensku, chavko@dravce.sk, 0903 768 394

Jozef Ridzoň, SOS/BirdLife Slovensko, ridzon@vtaky.sk, 0902 222 160

Radovan Michalka, Štátna ochrana prírody SR, Správa CHKO Dunajské luhy, radovan.michalka@sopsr.sk, 0903 298 332

Doplňujúce informácie:

- Intenzívne poľnohospodárstvo je teraz typické až pre 95 % celého územia na Sysľovských poliach, najmä v dôsledku nevhodne nastavenej štátnej podpory pre farmárov. Dôsledkom toho trpí vtáctvo nízkou dostupnosťou potravy (najmä nedostatok malých hlodavcov a hmyzu) a vhodných hniezdnych príležitostí. Od roku 2023 by mali platiť výhodnejšie podmienky pre farmárov, ktorí sa zapoja do schém v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a budú hospodáriť tak, aby to vyhovovalo dropom, aj ďalším druhom.
- V oblasti trojhranicia zimujú dropy hniezdiace v tomto území, vzhľadom na malú slovenskú hniezdnu populáciu ide prevažne o vtáky z Rakúska a Maďarska. V tejto oblasti sa vyskytujú až 3/4 celej západopanónskej populácie.
- Drop si pre znášku vyberá miesto na zemi, preferuje porast lucerny či ďateliny, úhoru a nízke trávne porasty, odkiaľ má dostatočný prehľad. Na vajciach sedí výhradne samica, rovnako iba samica vychováva mláďatá po ich vyliahnutí. Mimoriadne dôležitou zložkou potravy je hmyz, či drobné hlodavce ako hraboš, dropy sa živia aj rastlinami (výhonky, listy, semená, plody).
- Počas zimy je možné v oblasti slovensko-rakúsko-maďarského trojhranicia pozorovať krdle dropov o veľkosti až niekoľko sto jedincov. V roku 2020 bolo počas medzinárodného sčítania zaznamenaných 450 – 500 dropov, z nich veľká časť si nezriedka na odpočinok vybrala práve CHVÚ Sysľovské polia. Drop však hniezdi na Slovensku len jednotlivo. Od roku 2010 zahniezdili na Slovensku v CHVU Sysľovské polia ojedinelé sliepky len v rokoch 2016, 2017, 2018 a 2021.
- Projekt LIFE STEPPE ON BORDER – Zabezpečenie dlhodobej ochrany dropa veľkého a sokola kobcovitého v pohraničí Slovenska a Maďarska (LIFE20 NAT/SK/001077) finančne podporila Európska únia v rámci programu LIFE. Implementáciu projektu finančne podporuje aj maďarské Ministerstvo pôdohospodárstva, ako spolufinancovateľ.
- Ako vyplýva z názvu projektu, okrem dropa veľkého sú aktivity cielené aj na zlepšenie podmienok ďalšieho druhu, ktorý sa vyskytuje jedine v CHVÚ Sysľovské polia, sokola kobcovitého.
- Celý projekt vo všeobecnosti je riadený občianskym združením Ochrana dravcov na Slovensku, ktoré je v pozícii koordinujúceho partnera (príjemcu). Partnermi (pridruženými príjemcami) zo Slovenska sú Hlavné mesto SR Bratislava, Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko a Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. Maďarskí partneri sú zastúpení národným parkom Fertő-Hanság, MME/BirdLife Maďarsko a mestom Várbalog.
- Viac o projekte na <https://steppelife.eu/sk/>